

Bijlage VMBO-GL en TL
2010

tijdvak 1

geschiedenis en staatsinrichting CSE GL en TL

Bronnenboekje

Staatsinrichting van Nederland

bron 1

een briefkaart (omstreeks 1910)

bron 2

een politieke prent over Aletta Jacobs (1914)

De prent heeft als titel: Mevrouw Dr. Aletta Jacobs: 'Het tikken op de harde mannenkoppen helpt'.

Toelichting

Op de toetsen zijn mannenhoofden te zien.

bron 3

omslag van een hoes van de speelfilm: 'Aletta Jacobs, Het Hoogste Streven'
Deze film is gebaseerd op de autobiografie van Aletta Jacobs.
(Een autobiografie is een boek waarin iemand zijn eigen leven beschrijft.)

bron 4

een tekst over grondrechten

Klassieke grondrechten zijn anders dan sociale grondrechten. Sociale grondrechten werden het eerst in de grondwet opgenomen. Een ander verschil is dat klassieke grondrechten zorgen voor de bescherming van burgers tegen de overheid. Voorbeelden van klassieke grondrechten zijn het recht op rechtsbijstand en vrijheid van meningsuiting. Voorbeelden van sociale grondrechten zijn het recht op werk en vrijheid van godsdienst.

Hieronder staan twee bronnen met beschrijvingen van rechten die Kamerleden hebben.

bron 5

De Nederlandse Rijksbegroting bestaat uit de begrotingen waarin de verschillende ministeries aangeven hoe ze het geld, dat ze toegewezen hebben gekregen, willen besteden. De leden van de Tweede Kamer kunnen de Rijksbegroting goed- of afkeuren.

bron 6

De leden van de Tweede Kamer hebben het recht om zelf een wetsvoorstel in te dienen. Een dergelijk voorstel wordt vrijwel op dezelfde wijze behandeld als voorstellen die door de regering worden ingediend. De verdediging van het voorstel vindt echter plaats door de indiener(s) van het wetsvoorstel.

In bron 7 tot en met 10 staan vier fragmenten uit vier verschillende troonredes.

bron 7

In de Europese samenwerking zijn vergaande stappen gezet. De totstandkoming van de Economische en Monetaire Unie leidt ertoe dat de gulden voor het laatste jaar onze munteenheid zal zijn. De uitbreiding met landen van Midden- en Oost-Europa is een historische opdracht. Deze uitbreiding biedt economische kansen, zowel voor kandidaat-leden als voor de huidige lidstaten.

bron 8

Dit moment is een bijzonder moment. In vele staten van Europa vinden hevige beroeringen plaats en stroomt er bloed van burgers door de straten. In Nederland vindt een rustige overgang plaats. Beide Kamers van de Staten-Generaal zullen binnenkort worden vervangen en anders worden samengesteld en gekozen. Deze herziening van de grondwet zal binnenkort worden afgekondigd.

bron 9

In de eeuwenoude verhouding tussen Nederland en Indonesië heeft zich door de soevereiniteitsoverdracht een definitieve verandering voltrokken. Indonesië zal als zelfstandig land verder gaan. Deze ommekeer heeft het overduidelijk gemaakt, dat tal van feitelijke en persoonlijke verhoudingen werden beëindigd of zijn aangepast. Dit heeft bij veel mensen pijnlijk ingegrepen. De regering tracht de negatieve gevolgen daarvan zoveel mogelijk tegen te gaan.

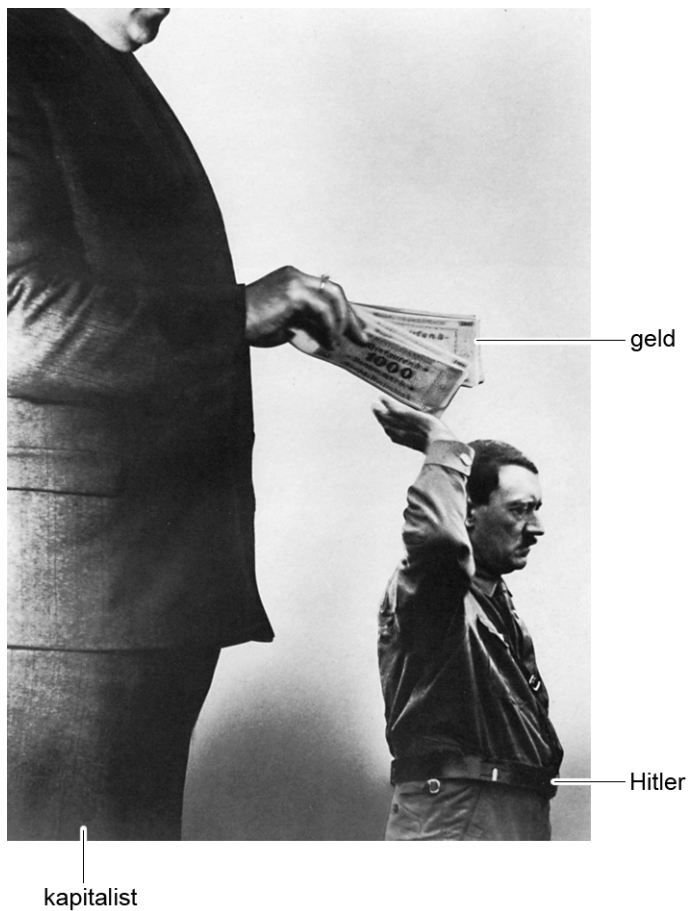
bron 10

Gevoelens van verdriet mengen zich met die van vreugde en blijdschap, nu ik na al die jaren van bittere scheiding weer in uw midden verschijn. Leed en ontbering, nederlaag en ontredding, maar ook offervaardigheid en heldenmoed kenmerken de donkere jaren van de Duitse bezetting. In smart gedenken wij de slachtoffers van deze vreselijke periode.

Historisch overzicht vanaf 1900

bron 11

een fotomontage uit 1932 met als titel een uitspraak van Hitler: 'Miljoenen staan achter mij'

bron 12

een DVD-hoes met de beschrijving van de film 'Triumph des Willens' (opnieuw uitgebracht in 2004)

In de beschrijving is met opzet een historische fout gemaakt.

Leni Riefenstahl's

Triumph Des Willens

'Triumph des Willens', de 'overwinning van de wil', wordt beschouwd als één van de belangrijkste films uit de geschiedenis van het Derde Rijk. Nadat de nazi's in 1931 in Duitsland aan de macht waren gekomen, kreeg Leni Riefenstahl van de NSDAP opdracht een film te maken van hun feestelijke partijbijeenkomst in Neurenberg. Het is een echte propagandafilm, vol met verheerlijking van de leider Adolf Hitler. De wapperende vlaggen met hakenkruizen en marcherende massa's in nazi-uniformen zijn technisch zo knap in beeld gebracht dat Riefenstahl niet alleen nazi-propaganda maakte, maar ook filmgeschiedenis schreef.

RUNTIME: 110 MIN. - ENGLISH / DUTCH / FRENCH SUBTITLES - ORIGINAL GERMAN VERSION

© & © 2004 HOT TOWN MUSIC-PARADISO - ALL RIGHTS RESERVED - PACKAGE DESIGN AND SUMMARY: HOT TOWN MUSIC-PARADISO
WAARSCHUWING: ALLE RECHTEN VAN DE PRODUCENT EN VAN DE EIGENAAR VAN DE OPGENOMEN WERKEN ZIJN VOORBEHOUDEN.
BEHOUDENS TOESTEMMING ZIJN KOPIERING, VERHUUR, UITLEENEN EN OPENBARE UITVOERING EN/OF UITZENDING VERBODEN.

bron 13

een spotprent over de Sovjetunie

Toelichting

Als een van de weinige leiders van de Sovjetunie bereikte Mikojan de pensioengerechtigde leeftijd (op zijn koffer staat: 'met pensioen').

bron 14

uit een krantenartikel

Engelse bomaanval op Den Haag
Huis aan de Valkenboschkade getroffen
Twee doden en een gewonde

Zaterdagavond even over half twaalf heeft een Engels vliegtuig, na een duikvlucht, een bom geworpen op een huis aan de Valkenboschkade. Daarbij werden twee huizen vernield. In deze dichtbevolkte woonwijk zonder enige strategische betekenis werden door deze aanval twee bewoners, een man van 73 jaar en een meisje van 13 jaar, gedood. Hun dood heeft in de gehele stad tot grote verontwaardiging geleid.

bron 15
uit een brief

Apeldoorn, 3 februari 1943

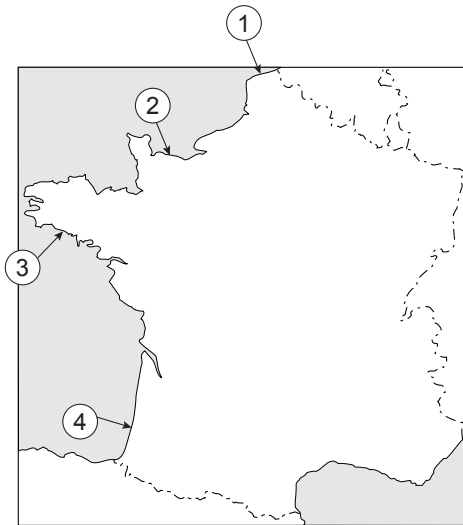
Geachte Mijnheer Burgemeester,

Met deze brief wil ik U een verzoek doen. Voor de gezondheid van mijn vrouw is het nodig dat ze een droge zonnige woning heeft. We zijn al zo lang aan het zoeken, maar er komt maar niets vrij. Ik heb ook een doktersverklaring dat verhuizen voor mijn vrouw gewenst is. Zou er nu niet de mogelijkheid bestaan dat we in aanmerking kunnen komen voor een ontruimde of leegstaande woning? Daar staat tegenover dat onze woning dan óók leeg komt. Het behoeft geen grote woning te zijn.

In de hoop een gunstig antwoord van U te mogen ontvangen,

Heil Hitler
C.J.W. Jansen

bron 16
een kaart van Frankrijk

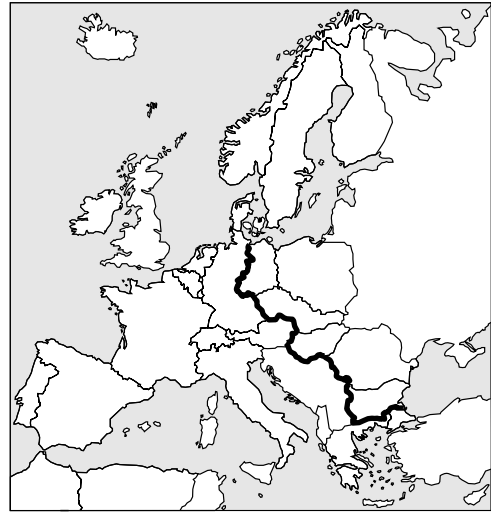
bron 17

vier kaartjes van Europa rond 1955

kaart 1

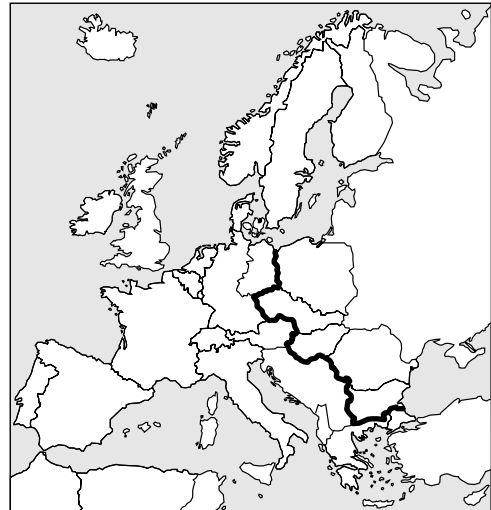
kaart 2

kaart 3

kaart 4

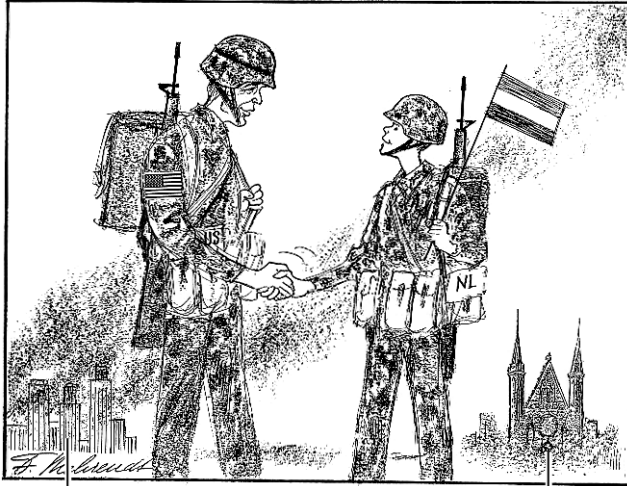
bron 18

kerkelijkheid en niet-kerkelijkheid in Nederland vanaf 1960 in procenten van de totale bevolking

	kolom 1	kolom 2	kolom 3	kolom 4
jaartal	niet-christelijke godsdiensten
1960	18%	40%	38%	4%
1975	26%	38%	32%	4%
1980	27%	38%	30%	5%
1985	30%	37%	28%	5%
1990	37%	33%	25%	5%
1995	39%	33%	21%	7%
2000	40%	32%	20%	8%
2007	43%	28%	19%	10%

bron 19

politieke prent (2001) met als titel: 'Solidariteit is méér dan een woord.'

Twin Towers
(New York)

Binnenhof
(Den Haag)

bron 20

uit de krant (2008)

BRUSSEL ZET HET MES IN SMS-TARIEVEN

Het versturen van sms-berichten moet vanaf de volgende zomervakantie fors goedkoper worden. Europees commissaris Reding (telecommunicatie) bepleit een maximumprijs van 11 eurocent per bericht. Vorig jaar werd mobiel bellen in het buitenland onder druk van Brussel 60% goedkoper. Nu wordt voorgesteld de prijs voor zelf bellen in het buitenland te verlagen tot maximaal 34 cent per minuut. De nieuwe tarieven moeten op 1 juli 2012 ingaan.

1 (...)

Alleen deze organisatie mag Europese maatregelen voorstellen. Iedere lidstaat heeft hier een vertegenwoordiger in.

↓ Het voorstel voor een maximumprijs voor sms-tarieven gaat ter goedkeuring naar:

2 (...)

Bekijkt de voorstellen voor een Europese maatregel. Deze organisatie wordt om de vijf jaar door de bevolking van de lidstaten gekozen.

↓ Eenmaal aangenomen door deze organisatie gaat het voorstel voor de sms-tarieven voor een definitieve beslissing naar:

3 (...)

Hier wordt de uiteindelijke beslissing genomen over een voorstel voor een Europese maatregel. Elk half jaar is een andere lidstaat voorzitter.

↓ Er volgen juridische stappen indien de telecomregels worden overtreden. Hierbij kunnen lidstaten, EU-instellingen, bedrijven en burgers partij zijn.

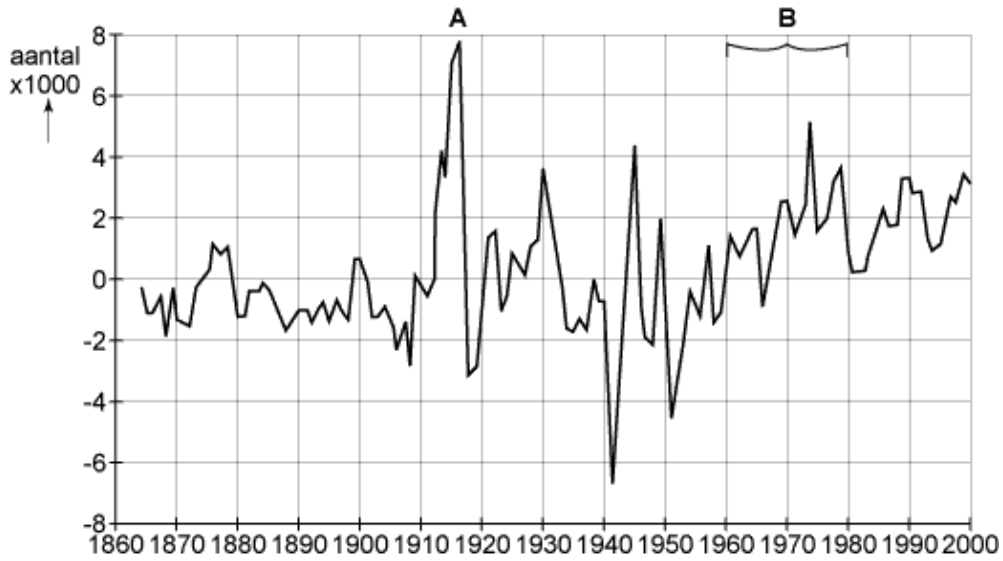
4 (...)

Hier wordt het recht gehandhaafd door de verdragsbepalingen van de EU uit te leggen en toe te passen.

bron 21

migratiesaldo in Nederland van 1860 tot 2000

(Migratiesaldo is het verschil tussen het aantal mensen dat in een bepaald land of gebied komt wonen en het aantal mensen dat uit dit bepaald land of gebied vertrekt.)

De volgende vier bronnen zijn beschrijvingen van personen uit de twintigste eeuw.

bron 22

Hij vond het belangrijk dat de regering het beleid aanpaste vanwege dalende belastinginkomsten. Het was volgens hem nodig om te bezuinigen en de belastingen te verhogen. Deze aanpassingspolitiek was nodig voor het uiteindelijke economische herstel.

bron 23

Hij heeft geprobeerd zijn land te hervormen door een politiek van hervorming en openheid. Dat moest ook gelden voor de enorme macht van de communistische partij.

bron 24

In een beroemde toespraak wees hij zijn volk erop dat hij niets anders dan bloed, zweet en tranen had aan te bieden. Hij beloofde het land tegen elke prijs te verdedigen. De vijand zou moeten beseffen dat alleen door de verovering van het eiland de oorlog gewonnen zou kunnen worden.

bron 25

Terwijl zijn vrouw in elkaar zakte, schreeuwde hij tegen haar dat ze niet mocht sterven. Aan zijn begeleiders vertelde hij dat er met hem niets aan de hand was. Toen de auto Sarajevo had verlaten en in een volgende plaats aankwam, was de hertogin al overleden aan inwendige bloedingen. Even later zou ook hij sterven door een kogel die zijn halsslagader had geraakt.